

at det, naar det en Gang kom til Magten, kunde vove at gøre Forsøg paa en saadan Fornægtelse af den fri personlige Afgørelse i aandelige Spørgsmaal. Og der var jo ogsaa noget, der tydede paa det, da det ærede Medlem for Aalborg (N. C. Christensen) talte om dette Skolespørgsmaal — jeg ved ikke, om det ærede Medlem er til Stede. Naturligvis hejsede det ærede Medlem ikke den absolute Tvangsskoles Fane, men han sagde — for saa vidt man kan stole paa Referatet i „Social-Demokraten“, jeg har ikke faaet Tid at gennemlæse Fortrykket —, at den private Skole vedkom ikke Staten paa anden Maade, end at Staten maatte kontrollere den; Støtte og Tilskud havde den ikke noget Krav paa. Jeg vil dog nok spørge, om det ærede Medlem virkelig vil vedstaa det, naar han tænker sig om. Det vil jo sige, at samtidig med, at man monopoliserer den offentlige Skole, gør man det umuligt for andre end rige Folk at sørge for deres Børns Oplysning og Opdragelse. Man stavnsbinder med andre Ord Smaaamanden ubetinget til den offentlige Skole.

Er der nogen, der maatte protestere mod et saadant Monopol, mod et saadant Stavnsbaand, der sætter Flertalsafgørelsen i Stedet for den personlige Afgørelse paa et saadant Omraade, synes jeg, det maatte være danske Socialdemokrater, der jo gerne smykke sig med at være Smaaafolks Talsmænd fremfor nogen. Jeg begriber ikke den Inkonsekvens, der ligger i det, at man ønsker en offentlig Skole monopoliseret og derved umuliggør Adgangen for Smaaamanden til at faa sine Børn underviste, hvor han har den nødvendige Tillid til Lærerne og den hele Ledelse. Socialdemokratiets Program er ikke aldeles klart affattet paa dette Punkt, men det synes at skulle betyde, at naar man en Gang kommer til Magten, taales en fri Skole hverken for den rige eller den fattige. Det er jo ogsaa den rette Konsekvens, men det var rart at faa Rede paa, om det virkelig er Stillingen. Foreløbig er det maaske Meningen, at den private Skole maa holde sig ved egne Midler ved Siden af den offentlige, Staten har kun den ene Opgave at kontrollere den. Det næste Trin bliver saa det virkelige Forbud mod al privat Skole. Jeg har egentlig ondt ved at tro,

at dette Skridt vil blive taget, menige Socialdemokrater, som jeg har forhandlet med ved Skolemøderne, tage bestemt Afstand fra den Opfattelse. Men hvis det ærede Medlem for Aalborg (N. C. Christensen) er til Stede, vil han jo kunne tydeliggøre sin Udtalelse, eller et andet æret Medlem eller Partiets Ordfører, det ærede Medlem for Københavns Amts 2den Valgkreds (K. M. Klausen), vil kunne gøre det. Det ærede Medlem har for Resten flere Gange her ladet Udtalelser falde, der kunde tyde paa, at hans Standpunkt er: Tvangsskolen med fuldstændig Udelukkelse af det private Skolevæsen. Der er dog ikke fremkommet afgørende Udtalelser, hverken i Programmet eller her i Salen. Jeg er ikke i Tvivl om, at overfor et saadant Standpunkt vil alt, hvad der hedder Frisind i Danmark, d. v. s. de, som have Respekt for den personlige Frihed, den personlige Afgørelse, samle sig, ogsaa det radikale Venstre, der paa sit Program har den fri Skole ved Siden af den offentlige Skole.

Jeg skal dernæst gaa over til et andet Emne, der, som sagt, ligger i Periferien, nemlig de københavnske Skoleforhold. Først maa jeg dog endnu en Gang anholde de Tal, det ærede Medlem for Københavns Amts 2den Valgkreds brugte ved Sammenligningen mellem Lønningsforholdene i Sverige og i Danmark. Jeg erklærede umiddelbart efter den faldne Udtalelse i en kort Bemærkning, at Tallene vare urigtige. Den højtærede Kultusminister oplyste det samme i sin Tale i Lørdags. Jeg har foretaget en Beregning, hvorved jeg er kommen til ganske det samme Resultat som den højtærede Minister, paa nogle faa Kroner nær. Naar vi lade baade Bolig, Have, Brændsel og Statstillæget ligge og regne med den nøgne Begyndelsesløn eller Grundløn, ville samtlige Embeder have en Gennemsnitsgrundløn af omkring ved 900 Kr., Ministeren havde 897 Kr., jeg har faaet 901 Kr. Men det ærede Medlems Tal var 846, og det var Gennemsnittet for 24 Aar. Men man kan ikke, naar man har en fast, ikke stigende Grundløn, tale om en Gennemsnitsløn for en længere Aarrække, det er meningsløst. Gennemsnitstallet for 24 Aar maa omfatte den stigende Lønning, der fremkommer ved Statstillæget, altsaa Grund-